

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	5
2	Promemorians lagförslag	7
2.1	Förslag till lag om avgifter vid Riksrevisionen	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen.....	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.	11
3	Bakgrund.....	13
4	Finansiering av Riksrevisionens årliga revision.....	15
4.1	Gällande ordning.....	15
4.2	Utgångspunkter.....	15
4.3	Överväganden.....	16
4.3.1	En avgiftslag	16
4.3.2	Objekt som omfattas av avgiftsbeläggning	17
4.3.3	Avgifternas storlek.....	18
4.3.4	Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet	19
5	Författningskommentar	21

5.1	Förslaget till lag om avgifter vid Riksrevisionen	21
5.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen.....	22
5.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.....	22

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Den 1 juli 2003 bildas en sammanhållen revisionsmyndighet, Riksrevisionen, under riksdagen. Myndigheten skall ansvara för den statliga revisionen. I denna promemoria behandlas frågan om en avgiftsfinansiering av Riksrevisionens årliga revision. Det föreslås att grunderna för en sådan finansiering regleras i en särskild lag. Innebörden av regleringen är att den årliga revisionen skall vara avgiftsfinansierad endast beträffande vissa närmare angivna kategorier av myndigheter och organisationer under det andra halvåret 2003. Från och med 2004 skall emellertid avgiftsbeläggningen av den årliga revisionen omfatta samtliga självständiga revisionsobjekt.

2 Promemorians lagförslag

2.1 Förslag till lag om avgifter vid Riksrevisionen

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Riksrevisionen skall ta ut avgift för årlig revision av affärsverk, aktiebolag och stiftelser samt följande myndigheter.

Arbetsgivarverket
Banverket
Ekonomistyrningsverket
Exportkreditnämnden
Fortifikationsverket
Försvarets materielverk
Förvarshögskolan
Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Kammarkollegiet
Lantmäteriverket
Läkemedelsverket
Patent- och registreringsverket
Premiepensionsmyndigheten
Revisorsnämnden
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Statens fastighetsverk
Statens geotekniska institut
Statens haverikommission

Statens institutionsstyrelse
Statens livsmedelsverk
Statens pensionsverk
Statens utsädeskontroll
Statens veterinärmedicinska anstalt
Statens väg- och transportforskningsinstitut
Statistiska centralbyrån
SWEDAC, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Totalförsvarets forskningsinstitut
Verket för högskoleservice
Vägverket

2 § Avgiften skall beräknas så att full kostnadstäckning uppnås.

Avgiften skall bestämmas efter den tid som behövs för att fullgöra uppdraget och efter lönenivån hos dem som deltar i granskningen. För olika lönenivåer får högst följande taxa tillämpas:

Månadslön, kr	Avgift, kr/timme
60 000-	2 200
50 000-59 999	2 000
45 000-49 999	1 700
40 000-44 999	1 500
35 000-39 999	1 400
30 000-34 999	1 200
25 000-29 999	1 000
20 000-24 999	800
15 000-19 999	600

3 § Riksrevisionen får disponera avgiftsinkomsterna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen

Härigenom föreskrivs att 1 och 3 §§ lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Riksrevisionen skall ta ut avgift för årlig revision av affärsverk, aktiebolag och stiftelser samt följande myndigheter.

Riksrevisionen skall ta ut avgift för årlig revision.

Arbetsgivarverket
Banverket
Ekonomistyrningsverket
Exportkreditnämnden
Fortifikationsverket
Försvarets materielverk
Förvarshögskolan
Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Kammarkollegiet
Lantmäteriverket
Läkemedelsverket
Patent- och registreringsverket
Premiepensionsmyndigheten
Revisorsnämnden
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Statens fastighetsverk
Statens geotekniska institut

Statens haverikommission
Statens institutionsstyrelse
Statens livsmedelsverk
Statens pensionsverk
Statens utsädeskontroll
Statens veterinärmedicinska
anstalt
Statens väg- och transport-
forskningsinstitut
Statistiska centralbyrån
SWEDAC, Styrelsen för
ackreditering och teknisk
kontroll
Totalförsvarets
forskningsinstitut
Verket för högskoleservice
Vägverket

Riksrevisionen får disponera ^{3 §} *Avgiftsinkomsterna* *skall*
avgiftsinkomsterna. *redovisas mot inkomsttitel.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om Riksrevisionens granskning enligt 12 kap. 7 § regeringsformen.

Bestämmelser om Riksrevisionens granskning finns även i andra lagar.

I 10 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 4 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) finns bestämmelser om att Riksrevisionen får förordna revisorer i sådana aktiebolag och stiftelser som avses i 2 § 4 och 5.

Föreslagen lydelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om Riksrevisionens granskning enligt 12 kap. 7 § regeringsformen.

Bestämmelser om Riksrevisionens granskning finns även i andra lagar.

I 10 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385) och 4 kap. 1 § stiftelselagen (1994:1220) finns bestämmelser om att Riksrevisionen får förordna revisorer i sådana aktiebolag och stiftelser som avses i 2 § 4 och 5.

I lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen finns bestämmelser om att Riksrevisionen skall ta ut avgifter för årlig revision.

3 Bakgrund

Riksdagen beslutade i december 2000 att en sammanhållen revisionsmyndighet, Riksrevisionen, med ansvar för den statliga redovisnings- och effektivitetsrevisionen, skulle bildas under riksdagen.

Regeringen tillkallade i januari 2001 en särskild utredare med uppgift att lämna förslag till författningsregler om Riksrevisionen och dess verksamhet i riksdagsordningen, i en ny revisionslag samt i en lag med instruktion för myndigheten (dir. 2001:3). Utredaren redovisade sitt uppdrag i november 2001 i betänkandet Regler för Riksrevisionen (SOU 2001:97).

I juni 2002 beslutade regeringen propositionen Riksrevisionen (prop. 2001/02:190). I propositionen läggs de lagförslag fram som behandlas i betänkandet. Riksdagen har i allt väsentligt antagit regeringens lagförslag (bet. 2002/03:KU12, rskr. 2002/03:22). Riksdagens beslut innebär bl.a. att de övergripande bestämmelserna om den statliga revisionen kommer att samlas i en särskild revisionslag (lag [2002:1022] om revision av statlig verksamhet m.m.) från den 1 juli 2003. I nämnda lag behandlas bl.a. frågor om granskningens omfattning och inriktning.

I dag gäller att Riksdagens revisorers granskningsverksamhet är helt anslagsfinansierad. Även Riksrevisionsverkets granskningsverksamhet är i huvudsak finansierad genom anslag. Dock finansieras den årliga revisionen med avgifter när det gäller affärsverken, myndigheter vars verksamhet finansieras till mer än hälften genom avgifter samt aktiebolag och stiftelser där verket utser revisor.

Frågan om hur Riksrevisionens granskningsverksamhet skall vara finansierad har inte närmare berörts av riksdagen. I betänkandet Regler för Riksrevisionen föreslås inte någon avgiftsfinansiering av Riksrevisionens verksamhet.

I beslut den 29 maj 2002 har dock riksdagsstyrelsen förordat vissa principer beträffande finansieringen av Riksrevisionen. (prot. 2001/02:11). Enligt dessa principer skall nuvarande ordning för finansiering av den årliga revisionen tillämpas för det andra halvåret 2003. Från och med den 1 januari 2004 skall all årlig revision som utförs av Riksrevisionen vara avgiftsbelagd, bortsett från de fall där det saknas något självständigt revisionsobjekt att fördela kostnaden på. Vad gäller avgiftsinkomsterna skall Riksrevisionen få disponera dessa under det andra halvåret 2003, men att de därefter skall redovisas på inkomsttitel och medel i stället anvisas över anslag. Av samma beslut framgår att Riksrevisionens effektivitetsrevision skall vara anslagsfinansierad.

I propositionen Riksrevisionen anför regeringen att det inte föreligger något remitterat utredningsförslag som skulle kunna utgöra underlag för ett förslag om avgiftsbeläggning i enlighet med de principer som riksdagsstyrelsen förordat samt att regeringen inte heller har något underlag att beräkna storleken på avgifter för den årliga revisionen eftersom de organisatoriska frågorna kring bildandet av Riksrevisionen är under utredning och några slutliga kostnadsberäkningar ännu inte tagits fram. Mot denna bakgrund anför regeringen att den avser att återkomma till riksdagen med de förslag som krävs för att det skall vara möjligt att genomföra de av riksdagsstyrelsen fastställda principerna för en avgiftsbeläggning av den årliga revisionen. Sådana förslag presenteras i denna promemoria.

4 Finansiering av Riksrevisionens årliga revision

4.1 Gällande ordning

Riksdagens revisorers granskningsverksamhet finansieras genom anslag. Även Riksrevisionsverkets revision är i huvudsak anslagsfinansierad. Av 9 § förordningen (1998:418) med instruktion för Riksrevisionsverket framgår emellertid att verket skall ta ut avgifter för den årliga revisionen av affärsverken, myndigheter vars verksamhet enligt regeringens beräkningar finansieras till minst hälften genom avgifter samt i de statliga bolagen och stiftelserna där verket utser revisor. Avgifternas storlek bestäms av en timtaxa som – enligt bemyndigande i Riksrevisionsverkets regleringsbrev – beslutas av Riksrevisionsverket. Taxan har Riksrevisionsverket beräknat utifrån budgeterade kostnader för den årliga revisionen med tillägg för den årliga revisionens andel av de gemensamma kostnaderna.

Avgiftsinkomsterna disponeras av Riksrevisionsverket.

4.2 Utgångspunkter

Som har redovisats i det föregående har riksdagsstyrelsen förordat att den årliga revisionen från och med den 1 juli 2003 – i enlighet med vad som gäller i dag – skall vara avgiftsfinansierad beträffande affärsverk, vissa myndigheter vars verksamhet

finansieras till minst hälften genom avgifter samt beträffande de aktiebolag och stiftelser där Riksrevisionen kommer att utse revisor. Från och med den 1 januari 2004 skall avgiftsbeläggningsen av den årliga revisionen omfatta samtliga självständiga revisionsobjekt. Utgångspunkten är således att den nuvarande ordningen avseende finansieringen av den årliga revisionen även skall gälla under det andra halvåret 2003. Därefter skall i princip all årlig revision vara avgiftsbelagd.

4.3 Överväganden

4.3.1 En avgiftslag

Förslag: Grunderna för en avgiftsbeläggning av Riksrevisionens årliga revision skall regleras i en särskild lag.

Skälen för förslaget: Storleken av de avgifter som Riksrevisionsverket tar ut för den årliga revisionen framgår av en taxa beslutad av verket (se ovan i avsnitt 4.1). Beträffande frågan om de formella förutsättningarna för en liknande ordning när revisionen utförs av Riksrevisionen gäller emellertid att myndigheter under riksdagen har en begränsad möjlighet att besluta föreskrifter. Enligt 8 kap. 14 § tredje stycket regeringsformen kan riksdagens myndigheter efter bemyndigande i lag meddela föreskrifter som avser förhållanden inom riksdagen eller dess myndigheter. Även regeringen har vissa möjligheter att överlåta normgivningsmakt åt riksdagens myndigheter med stöd av 8 kap. 13 § tredje stycket regeringsformen. Genom sådan delegation kan myndighet under riksdagen – under förutsättning att det inte är fråga om förhållanden inom riksdagen och dess myndigheter – i förordning medges att meddela föreskrifter som inte enligt grundlag skall meddelas av riksdagen och föreskrifter om verkställighet.

Avgiften för den årliga revisionen av bolag och stiftelser är att anse som en offentligrättslig pålaga som träffar enskilda. Föreskrifter om sådana avgifter är därför att räkna till sådana betungande föreskrifter som enligt 8 kap. 3 § regeringsformen skall meddelas genom lag. Eftersom Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen, saknas det rättsliga förutsättningar för att genom delegation låta bestämmelser om sådana pålagor meddelas av Riksrevisionen. Som Utredningen om regler för Riksrevisionen (SOU 2001:97) pekat på vore en möjlighet att i 8 kap. 14 § regeringsformen, efter modell av vad som enligt andra stycket gäller för Riksbanken, ta in ett bemyndigande för Riksrevisionen att meddela föreskrifter inom dess ansvarsområde. En grundlagsändring är dock inte aktuell nu och en eventuell översyn av reglerna i regeringsformen om delegation får därför övervägas i ett annat sammanhang. Den möjlighet som återstår är således att grunderna för finansieringen av den årliga revisionen regleras i en särskild lag.

En hänvisning till den särskilda lagen om avgifter vid Riksrevisionen bör tas in i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

4.3.2 Objekt som omfattas av avgiftsbeläggning

Förslag: Under det andra halvåret 2003 skall den årliga revisionen vara avgiftsfinansierad beträffande affärsverk, vissa myndigheter vars verksamhet finansieras till minst hälften genom avgifter samt aktiebolag och stiftelser där Riksrevisionen utser revisor.

Från och med den 1 januari 2004 skall i princip all årlig revision vara avgiftsbelagd.

Skälen för förslaget: I enlighet med vad riksdagsstyrelsen förordat skall den årliga revisionen från och med den 1 juli 2003 vara avgiftsfinansierad såvitt avser sådana myndigheter och organisationer som nämns ovan i avsnitt 4.2.

Under ett stort antal år har regeringen beräknat vilka myndigheter som är finansierade till minst hälften genom avgifter och därför skall avgiftsbeläggas. Sedan 1996 har i princip ingen förändring skett i den avgiftsbelagda kretsen. Något skäl att för det andra halvåret 2003 frångå regeringens beräkningar såvitt avser de myndigheter som skall ingå i nämnda krets föreligger inte. De myndigheter som avses framgår av förslaget till lagtext under avsnitt 2.1. Övrig årlig revision som utförs av Riksrevisionen under 2003 skall vara finansierad genom anslag.

Från och med den 1 januari 2004 skall enligt de av riksdagsstyrelsen framlagda principerna i princip all årlig revision vara avgiftsbelagd.

I sammanhanget bör nämnas att nu föreslagna regler om avgifter för revisionen inte berör Riksrevisionens rätt enligt 22 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen att ta betalt för medverkan i internationellt samarbete. I de fallen är det fråga om frivilligt efterfrågade tjänster.

4.3.3 Avgifternas storlek

Förslag: Avgifterna skall beräknas så att full kostnadstäckning uppnås och baseras på den tid som behövs för varje enskilt ärende. De högsta taxor som får användas för insatser av personal i olika lönenivåer skall fastställas.

Skälen för förslaget: Avgifterna bör grundas på kostnaderna för granskningen och beräknas så att full kostnadstäckning uppnås. Avgiften skall täcka självkostnaden, dvs. såväl den direkta timkostnaden som pålägg för de indirekta kostnaderna. Vidare bör avgiften tas ut som en tidtaxa baserad på den faktiska tid som behövs för varje enskilt ärende. Med en sådan taxekonstruktion får i princip varje granskning bära sin kostnad, vilket kan anses vara en rättvis kostnadsfördelning. I lagtexten bör anges de högsta taxor som får användas för insatser av personal i olika lönenivåer.

Den av Riksrevisionsverket ovan under avsnitt 4.1 i korthet presenterade modellen för beräkning av taxornas storlek har fungerat väl. Såväl praktiska skäl som rättviseargument talar för att de av Riksrevisionen tillämpade avgiftsnivåerna för det andra halvåret 2003 i allt väsentligt bör vara desamma som de som Riksrevisionsverket avser att tillämpa under det första halvåret 2003. Beträffande avgiftsnivåerna för 2004 saknas det i dag underlag för att närmare kunna fastställa storleken på avgiftsbeloppen. Mot denna bakgrund och då riksdagsstyrelsen uttalat som målsättning att nivåerna bör sättas så att full kostnadstäckning uppnås på några års sikt, förslås i nuläget oförändrade taxor för 2004.

4.3.4 Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet

Förslag: Riksrevisionen skall få disponera de avgifter som tas ut under 2003. Från och med den 1 januari 2004 skall avgiftsinkomsterna tillföras statskassan och redovisas mot inkomsttitel.

Skälen för förslaget: Riksdagsstyrelsen har förordat att Riksrevisionen skall få disponera de avgifter som tas ut under 2003, men att inkomsterna därefter skall tillföras statskassan och redovisas på inkomsttitel. Det framstår som lämpligt att dessa direktiv, som är av mer permanent karaktär, tas in i avgiftslagen.

5 Författningskommentar

5.1 Förslaget till lag om avgifter vid Riksrevisionen

1 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.2.

I bestämmelsen anges de objekt som med stöd av denna lag omfattas av avgiftsbeläggningen av den årliga revisionen under andra halvåret 2003. Avgifternas storlek framgår av 2 §. Övrig årlig revision och Riksrevisionens effektivitetsrevision skall vara anslagsfinansierad.

Med aktiebolag och stiftelser avses sådana statliga bolag och stiftelser i vilka staten, från och med den 1 juli 2003, enligt 10 kap. 8 § tredje stycket aktiebolagslagen (1975:1385) respektive 4 kap. 1 § fjärde stycket stiftelselagen (1994:1220) får förordna revisorer.

Uppräknade myndigheter motsvarar de myndigheter som i enlighet med regeringens beräkningar finansieras till minst hälften genom avgifter och enligt gällande ordning betalar avgifter för den årliga revisionen.

2 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.3.

I *första stycket* slås fast att avgifterna skall beräknas så att full kostnadstäckning uppnås. Principen om full kostnadstäckning innebär att verksamheten med årlig revision i princip skall finansieras genom de avgifter som tas ut. Härav följer att hänsyn

skall tas till såväl direkta som indirekta kostnader vid avgiftssättningen. I principen ligger också att en avgift inte får överstiga Riksrevisionens kostnader för granskningen.

Av *andra stycket* framgår att avgifterna skall tas ut enligt tids-taxa. Av de skäl som anförts i den allmänna motiveringen bygger angivna högsta timtaxor som får användas för insatser av personal i olika lönenivåer på de avgiftsnivåer som Riksrevisionsverket avser att tillämpa under det första halvåret 2003.

3 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.4.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:000) om avgifter vid Riksrevisionen

1 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.2.

Av bestämmelsen framgår att all årlig revision skall vara avgiftsbelagd från och med den 1 januari 2004. Detta kan dock inte gälla i de speciella fall där revisionen inte riktar sig mot någon specifik organisation, såsom exempelvis vid revision av årsredovisning för staten och s.k. temagranskningar.

3 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.4

5.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m.

1 §

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 4.3.1.